

ATASSUT
Steen Lyngé

UPA15/10
14.04.2015

Politisk-Økonomisk beretning for 2015.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Råstoffer)

ATASSUT har følgende bemærkning til det af Naalakkersuisuts Politisk-økonomisk beretning for 2015:

Politisk-økonomisk beretning for 2015 er Naalakkersuisuts første beretning og den afspejler Naalakkersuisuts økonomiske politik for de næste år.

Naalakkersuisut tager i beretningen udgangspunkt i landets nuværende og fremtidige økonomiske udfordringer og har indarbejdet koalitionens målsætninger, for at løse udfordringerne.

Det er glædeligt, at der i beretningen er det gennemgående og overordnet princip, at det er nødvendigt med sammenhængende reformer på mange områder.

Det er fakta, at Grønland i dag har økonomiske udfordringer, og disse udfordringer bliver ikke mindre i fremtiden. Snarere tværtimod.

Det er derfor vigtigt, at have faste ansvarlige principper at arbejde ud fra, når det drejer sig om at imødekomme de udfordringer landet står i og vil stå i fremtiden, såfremt vi ikke skal sende regningen videre til næste generationer.

Tage ansvar

Det er også vigtigt, at vi bygger et land baseret på at den enkelte tager ansvar for sig selv. Dette skal gælde uanset om det drejer sig om den enkelte borger eller det drejer sig om en virksomhed.

Vi skal væk fra tilskudssamfundet. Samfundet skal alene give tilskud som hjælp til selvhjælp, og som efter en begrænset tidsrum skal fjernes helt. Dette princip bør gælde i alle livets forhold, når det gælder sunde mennesker eller virksomheder.

Det er en vigtig grundsætning for at kunne bygge en selv bærende økonomi på.

For at komme væk fra et tilskudssamfund er det nødvendigt, at rammerne for at tage ansvar er gode. Det skal kunne betale sig at tage ansvar, og derfor skal skattelovgivningen indrettes så det animerer alle til at tage ansvar. Der skal findes ordninger i skattesystemet, der gør at det attraktivt at arbejde, selv om man er i lavindkomstgruppen.

ATASSUT har tidligere slået til lyd for, at der bør indføres større personfradrag, så lavindkomstgruppen får størst mulig ud af en ændring på skatteområdet. ATASSUT er dog åben for at andre metoder kan anvendes, så længe det er retfærdigt og er med til at flytte folk fra passiv forsørgelse til aktiv forsørgelse.

Velfærdsydelse såsom boligsikring, børnetilskud og daginstitutionstaktster har Naalakkarsuisut også varslet at vurdere om disse også skal opdateres. Det kan ATASSUT kun være enige i.

Investeringer og anlæg

Ethvert offentligt investering bør føres ud i livet ud fra det princip, at tiltaget alene tages, når det vil have en økonomisk positiv virkning for samfundet. Vi har ikke plads til principper som "nice to have", da vort samfunds økonomi netop kræver, at vi skal bruge samfundet midler forsvarligt og ud fra princippet om "need to have". Det kræver, at midlerne bruges til nødvendige investeringer, som giver positiv afkast. Derfor er det glædeligt, at Naalakkarsuisut vil arbejde ud fra sidstnævnte princip.

Liberalisering og privatisering

For at opbygge et sundt økonomi er det ligeledes nødvendigt med at liberalisere og privatisere, der hvor det er samfundsøkonomisk bæredygtigt. Det vil skabe en dynamisk økonomisk udvikling og skabe arbejdspladser samtidig med, at det vil resultere i en effektivisering på det liberaliserede og privatisere områder.

Vi skal væk fra den tilstand, hvor ca. 80 procent af erhvervslivet løses af det offentlige. Vi bør arbejde hen imod, hvor det er den private sektor, der løser de fleste opgaver i samfundet.

Det er af lige så stor vigtighed, at det offentlige institutioner, der modtager offentlig finansiering ikke konkurrerer med den private sektor. Når sådan konkurrence fra en offentlig finansieret institution eksisterer, skaber det en ulig konkurrence mod den private sektor. Det er urimeligt men også dræbende for det private initiativ. Vi skal ændre disse forhold. Vi kan i den her sammenhæng bruge KNR som et eksempel. KNR modtager over 60 millioner om året i offentlig tilskud og samtidig med at det konkurrerer mod det private aviser og tv-og radioforeninger på annoncemarkedet. Denne form for konkurrence udhuler det private initiativs økonomi og skaber behov for offentlig støtte til private aktører.

Skal vi væk fra offentlig tilskud til det private initiativ er det nødvendigt, at institutioner der modtager offentlig tilskud ikke konkurrerer mod den private sektor.

Det vil generere økonomiske gevinster i form af besparelser, som samfundet kan bruge på andre områder.

Uddannelse

En af det vigtigste og mest effektive områder, som kan være med til at løfte livskvalitet for den enkelte og hente samfundsøkonomiske gevinster er højnelse uddannelsesniveaet hos befolkningen. En bedre uddannet befolkning får automatisk højnet livskvaliteten, idet befolkningens indtjeningsmuligheder bliver højere og det bevirker, at den enkelte får bedre livsvilkår. Når dette sker, resulterer det igen i flere arbejdspladser og bedre økonomi.

Befolkningen i Grønland har i dag gode muligheder for at tage en uddannelse. Befolkningen her i landet er bedre stillet end mange andre fra andre lande, der er under udvikling. Globalt anses muligheden for at tage en uddannelse som en rettighed og en god mulighed for at få sig et godt liv. Vi er ikke anderledes, idet flere og flere tager sig en uddannelse eller videreuddanner sig i dag, til gavn for den enkelte og samfundet som helhed.

Men ATASSUT mener, at vi som folk bør tænke et skridt videre. Vi ønsker at flest mulige arbejdsmæssige opgaver her i landet skal løses af fastboende samtidig med, at vi ønsker at vort land

på sigt bliver selvstændigt. Det er derfor vigtigt, at vi som folk ikke nøjes med at betragte det at tage en uddannelse som en rettighed, man kan bruge hvis man ønsker det. Nej det er vigtigt, at den enkelte anser det som sin pligt at tage sig en uddannelse.

ATASSUT mener, at vi skal anse det at tage sig en uddannelse som en pligt over for samfundet. Vi har i dag en stor gruppe unge, der ikke tager sig en uddannelse. Mange af dem ender nærmest automatisk når det fylder 18 år på offentlig forsørgelse uden udsigt til at få sig et godt liv. Det kan vi ikke være bekendt.

Vi skal starte et sted, og det unge, er et godt sted at starte ny måde at tænke på. Vi skal indrette samfundets hjælpeforanstaltninger til trængende, så det animerer flest mulig unge til at tage sig en uddannelse eller forberede sig til at tage sig en uddannelse. Derfor bør vi indrette offentlig hjælpe muligheder sådan at de kun kan tilbydes tidsbegrænset, så de unge alene kan få offentlig hjælp i en overgangsperiode indtil det kan starte på en forberedende eller egentlig uddannelse efter endt folkeskole og efter det fyldte 18 år.

De eksisterende ordninger er ikke konsekvente nok, og reglerne for offentlig hjælp bør indrettes, så unge ikke forbliver på offentlig hjælp men animeres stærkt til at tage en uddannelse eller blive selvforsørgende.

Vi må som samfund ikke lade stå til og blot acceptere tingenes tilstand. Det vil være at svigte dem. Vi må derfor kræve noget af det unge. Det vil være en hjælp til selvhjælp. Det vil gavne den unge såvel hele samfundet økonomisk såvel som højere velfærd.

Bedre udnyttelse af levende resurser

Fiskeri er og vil være i mange år frem den vigtigste resurse for vort land. Det generer mest mulig indtægt til landet. Derfor er det vigtigt at udviklingen følges tæt og udbygges hele tiden. Området er fordelt på kystnært og havgående fiskeri. Det er to vidt forskellige områder, og derfor skal disse to reguleres efter deres natur, så erhvervet hele tiden kan udvikles til gavn for erhvervet. Men det er lige så vigtigt, at erhvervet udvikles så det er mest mulig til gavn for samfundet som helhed.

Erhvervet skal reguleres så det animerer til at udnytte de levende ressourcer mest effektivt og på et bæredygtigt grundlag samtidig med at der skal anvendes lokalt arbejdskraft og skabe landbaserede arbejdspladser.

Udnyttelse Råstoffer

Vort lands udnyttelse af råstoffer er meget begrænset, hvilket også afspejles af de få lovgivningsmæssige rammer, der eksisterer i dag. Det er nødvendigt at udvikle de manglende lovgivningsmæssige rammer løbende, så ansøgningstiden for en mulig udnyttelsesansøgning ikke kan mødes med meget lange sagsbehandlingstider. Samtidig er det vigtigt for at fastholde investorenes interesse i vort land, at de vedtagne lovgivningsmæssige rammer ikke ændres fra valgperiode til valgperiode.

Uden at gå på kompromis med vore høje krav til naturbeskyttelse er det vigtigt, at vi kigger på hvordan vi kan gøre det mere økonomisk forsvarligt og attraktivt for investorerne at starte udnyttelse af råstofferne. Vi skal derfor kigge på, om de nuværende krav om fx sikkerhedsstillelse før en evt. udnyttelse af råstoffet ikke kan være mere smidige, hvis det er disse, der afholder investorerne fra at investere i vort land.

Samtidig er det for den enkelte borger vigtigt, at alle tager det ansvar på sig og sørger for at deltage aktivt i alle debatter og dermed føler medejerskab af debatten og udviklingen af området.

Turisme

Et andet vigtigt erhvervsområde med potentiale er turisme. Vort land skal kigge på vore naboer og lære deres erfaringer. Island er et land, hvor turisme udgør meget stor del af samfundsøkonomien, fordi turismen er blevet udviklet sammenhængende med infrastrukturen. Det kan vi lære af, og derfor vil jeg opfordre Naalakkersuisut at fortsætte det af det tidligere Naalakkersuisut igangsatte dialog med Island på området.

Vort erhvervsliv skal være baseret på et flerstrengt grundlag, og disse ovennævnte områder skal udvikles sideløbende.

Afslutning

Den økonomiske beretning indeholder mange målsætninger, og de afspejler koalitionen politik. Det er glædeligt.

Det er vigtig med helhedsløsninger, så alle reformer sker sammenhængende ud fra præcise og klare principper. Den økonomiske beretning for 2015 gør et godt forsøg herpå.

Men det er dog vigtigt, at påpege, at den økonomiske beretning ikke indeholder alle ønskelige elementer eller forhold, som man kunne ønske sig. Derfor vil ATASSUT tilskynde Naalakkersuisut til at fortsætte denne indledende dialog, som er startet med foreliggende økonomisk beretning. ATASSUT ønsker, at såvel den enkelte borger som den private sektor får bedst mulige rammer, så det kan tage ansvar og generere mest mulig samfundsøkonomiske gevinster til gavn for hele samfundet.

Det var hvad vi fra ATASSUT havde af kommentar til nærværende fremlægelse af politisk-økonomisk beretning for 2015.